

Havnar Sjúkrakassi hevði rættuliga stórt hall

Orsakað av, at hjálpin til hvønn lim í sjúkrakassanum er vaksin munandi, vísti seinasti roknskapur Havnar Sjúkrakassa eitt hall uppá stívar 100.000 kr.

Havnar Sjúkrakassi er tann fyrsti sjúkrakassi sum kom í Føroyum. Hetta hendi fyri brátt 85 árum síðani tá sjúkrakassin varð stovnaður 19. desember 1886.

At byrja við var hetta ein felagsskapur av fólki sum tóku seg saman at tryggja hvørjum øðrum um sjúka skuldi koma á. Hjálpin til limirnar var nógv avmarkað og hesi fólk settu eisini mark fyri hvønn tey vildu hava í felagsskapin. M. a. slapp eingin uppi sum hevði soverðin brek at tað var fryktandi fyri, at tey komu at brúka ov nógv hjálpu.

At stovna sjúkrakassa var tó ikki tíðin úr egnum brósti. Slíkir felagsskapir vóru tá longu í Danmark, men har var tað vanligi innanfyri ávísar stættir, at hesin felagsskapur hevði tíðin seg upp. Sum dømi kann nevast, at innanfyri tey ymsisku handverkara-felagini var tað vanligt at tryggja limunum um sjúka skuldi koma á.

Avmarkanin í hjálpini sum hesi fyrstu felagini settu kom eisini í hina fyrstu sjúkrakassalógina frá 1892. Við lógina komu ymskar broytingar limunum tilgøðar og harumframt komu reglur um partvisan studning frá tí almenna, um kassarar annars vildu ganga undir eftirlit.

Havnar Sjúkrakassi var ikki hin fyrsti sjúkrakassi í Føroyum sum vildi lúka hesar treytir, men stóð óheftur fram til 1911. Sjúkrakassalógin varð aftur broytt í 1915 og hevur síðani fleiri ferðir verið fyri smærri og størri broytingum til vit nú frá 1. januar 1970 hava fingið eina lóg sum álegg

ur øllum fólki at standa skrásett í sjúkrakassa í tí kommunu har tey hava tilhald, men hon áleggur samstundis sjúkrakassunum skyldur, sum tað ikki slepst undan. Í nøkrum føri hava kassarar tó sjálvavgerðarrættin í nærri ásettum veitingum.

Var rætturin til hjálpu avmarkaður í teimum fyrstu sjúkrakassunum, so var limaskapurin tað eisini. Hjálpin var avmarkað til hetta eina øki og eingir møguleikar vóru fyri at flyta frá einum kassa til annan. Fyri at bota um hetta var Meginfelagið stovnað í 1912. Umframt tað samarbeiðið sum nú kom í lag millum teir kassar id tá vóru, var farið undir at útbýggja samarbeiðið úteftir og skjótt eftir kom Meginfelagið í samstarv við felagsskapin av donskum sjúkrakassum og gevur hetta okkum dagin í dag líka rætt í øllum norðanlondum umframt at tað eru gjørdar avtalur um hjálpu í øðrum londum við.

Meginfelagið, sum allir sjúkrakassar eru limir í, ger sáttmálar við leknar, serleknar, tannleknar og annars har tað er neyðugt. Meginfelagið skal harumframt taka ser av øllum áhugamálum sum ein sjúkrakassi hevur og eigur soleiðis møguleika at siga sína áskoðan tá talan er um lógarbroytingar ella annað, sum beinleiðis kann nerta við áhugamálini hjá einum sjúkrakassa.

Meginfelagið verður stjórnad av nevnd, vald av umboðsmönnum fyri teir ymsu sjúkrakassarnar. Limagjaldið til Meginfelagið er í løtuni 1 kr.

fyri hvønn limin. Ein partur av hesum limagjaldi fer aftur til limaskapin í De samvirken-de centralforeningin í Danmark. Tað sum eftir er skal felagið brúka til umsitingina og vit kunnu her nevna, at ein partur gongur til aðalfundar og aðrar fundir, reseptir letur felagið ókeypis til leknarnar, felagið ber harumframt ein triðing av leknarokningunum, aðrar ávísingar-seðlar, flutningssedlar og jarða ferðssedlar. Meginfelagið umsitur harumframt endurtryggingarnar av flutningi, tuberkla- og sinnissjúku og jarðaferðshjálpu og hevur kannningina og avrokningina av tannleknahjálpu um hendi. Meginfelagið fær eitt eintak av hvørjum roknskap og hevur skyldu at geva ársfrágreiðing til myndugleikarnar við yvirliti yvir inntøkur og útreiðslur fyri allar sjúkrakassarnar samanlagt. Meginfelagið hevur umframt skyldu at gera sammetingar millum hina goldnu hjálpinu í teimum ymsu sjúkrakassunum og finna fram orsøkina, um ein ella fleiri kassar bera útreiðslur sum liggja óvanliga nógv omanfyri meðalútreiðsluna.

Vit hava hildið tað verið neyðugt við hesum yvirliti, nú vit á fyrsta sinni eru saman til ein slíkan fund. Tá nú sjúkrakassarnir koma at fevna um stóri økir aftaná samanleggingar, eru ongir møguleikar at halda aðalfund sum fyrr. Tá vera nú umboð vald, og hesi umboð eru so myndugleiki kassans. Millum umboðs mannafundirnar stjórnar so hin valda nevndin kassanum eftir teimum ásettum reglunum.

Øll øki, sum koma undir okkara kassa, velja tilsamans 20 umboð sum saman við nevndini er umboðsmannaráðið. Nevndin verður vald fyri tvey ár, soleiðis at annaðhvørt ár skal formaður og tveir nevndarlimir veljast og annaðhvørt ár næstformaður og triggir nevndarlimir. Av tí at valt verður av nýggjum í ár, skal lutakast fara fram um hvør parturin fyrst skal uppá val aftur. Umboðsmenninir eru valdir fyri fyra ár og eisini her verður neyðugt við lutakasti, av tí at ein fjórðingur skal uppá val hvørt árið. Sama er við grannskoðarunum og tiltaksmonnum teirra, fyri at koma inn í hina røttu leguna.

Saman við roknskapinum hava vit prentað eina stutta frágreiðing. Tað er tí óneyðugt at taka nakað av tí uppaftur her. Vit skulu ístaðin triva í okkurt sum kann hava áhuga.

Limatalið í Havnar Sjúkrakassa við árslok 1969 var 6.673 limir. Av teimum høvdu teir 6.653 nýtandi limarætt. 1. januar 1970 fingi vit yvirfluttar 989 limir frá Føroya

Framhaldssjúkrakassa, 237 frá Nólsoyar Sjúkrakassa, 88 frá Kaldbaks Sjúkrakassa og 55 frá Sjúkrakassanum fyri Hest og Kultúr. Nú við árslok 1970 er limatalið tilsamans 8.060. Av teimum eru 6.108 A-limir, 1.920 B-limir, 18 C-limir og 14 hvílandi limir. Í árinum eru upptiknir 250 nýggir limir og 691 eru fluttir til kassan. Frá farnir eru 73 limir sum eru strikaðir, 784 eru fluttir til aðrar kassar og 69 eru deyðir. Yvirflytingarnar hava verið nógv, men eru allar innan-hýsis millum A, B og C deildirnar. Í hesum bólk er talan um 2.397 tilfluttar og 1.025 fráfluttar limir.

Í yvirlitinum eru inntøkur og útreiðslur meðaltalið fyri A og B limir samanlagt. Lima gjaldið fyri A limir hevur verið 1.085.000 kr. meðan tað fyri B limirnar hevur verið 310.000 kr. Hjálpin til A limirnar hevur verið 1.617.000 kr., meðan hon til B-limirnar hevur verið kr. 340.000.

Meðaltolini fyri hvørja deild ser vísa rættuliga stóran mun í hjálpini. B-limirnir hava verið dýrari tá talan er um sjúkrakass, serleknahjálpu, fysiurgiska viðgerð, medisn og flutning til donsk sjúkrakass. A-limirnir hava fingið meira tá talan er um leknahjálpu, tannleknahjálpu, heimasjúkrarokt, jarðamóður og flutning í Føroyum.

Mest áhugaverda er, at leknahjálpin til hvønn B-limin er 33 kr. minni enn til hvønn A-limin. Tað hevur ikki fyrr verið møgulegt at gjørt sammetingar, men nú báðir partar fáa somu hjálpu, eru hesir møguleikar til stedd. Úrslitið visir, at tað ikki er biligari at hava sáttmála, men ein grundin kann eisini vera, at tá limirnir sjálvir

bera ein part av hjálpini, verður betri ansað eftir.

Í 1969 høvdu vit eitt lítið yvirskot, men tá hjálpin í 1970 er 37 kr. meira til hvønn limin, má úrslitið vísa hall. Roknskapurin visir eitt undirskott uppá 47.000 kr., men her skal eisini visast á, at yvirfluttar ognir eru bókaðar við 55.000 kr., sum ikki koma við eitt annað ár, so verunliga hallið er meira enn 100.000 kr. Vanligt hevur verið, at ein sjúkrakassi helst skal eiga ein tiltaksgrunn id svarar til meðalútreiðslurnar fyri try roknskaparar, men eigur sjúkrakassin nú bert 57 pst. av hesi upphædd.

Fyri at bota um figgarstöðuna og fyri at vinna á teimum útreiðslum sum koma at standast av nýggja leknasáttmálanum og hinum sáttmálunum, sum allir fylgja pristalunum, er neyðugt við eini limagjaldshækkan. Vit hava eisini fingið at vita, at í umbúna er at hækka gjöldini til føroysku sjúkrakassini við 100 pst. Ein slík hækkan kostar okkum o. u. 300.000 kr. árliga, so samanlagt mugu vit rokna við eini útreiðsluhækkan sum fer vel upp um 1/2 milj. kr. árliga.

Tað er sjálvandi lítill troyst í tí at aðrir sjúkrakassar hava hægri limagjald enn vit, men eftirhondini man Havnar Sjúkrakassi liggja vel undir meðal av tí sum limagjaldið er fyri Føroyar og sum krevt fyri at svara hvørjum sítt.

Um nevndararbeiði í árinum kann sigast at tað hevur gingið vel og at tey mál nevndin hevur fingið, eru loyst. Tó skal sigast at umskifti til nýggju hovuðsamtýktina og leknasáttmálin, sum kom í gildi hin 1. oktober 1970 eru orsøkin til nokur mál sum enn ikki eru loyst til fulnar.

Kunstnerbolig

í Cité Internationale des Arts i Paris

Í Cité Internationale des Arts i Paris er der fra 1. juli 1971 en lejlighed til rådighed for en bildende kunstner eller for en komponist eller en musiker. Lejligheden vil kunne tildeles en kunstner i et år fra den 1. juli 1971 at regne eller inden for nævnte periode flere kunstnere, dog således at lejligheden ikke kan tildeles i perioder kortere end 2 måneder.

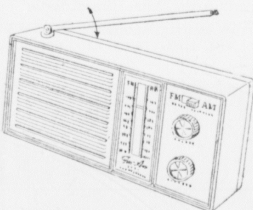
Opholdet kan omfatte kunstnerens ægtefælle (ingen børn).

Kunstneren skal selv afholde udgifterne ved opholdet, der pr. måned andrager 300 NF for enlige og 390 NF for ægtepar. Summen dækker udgifter til opvarmning, leje og vask af sengetøj, vedligeholdelse af indbo og husgeråd, særligt kunstnerinventar som staffelier samt forskellige administrations- og bygningsudgifter. Det tilføjes dog, at der i den nævnte periode ikke kan stilles et særligt billedhuggeratelier til rådighed.

Ansøgning om kunstnerboligen stiles til ministeriet for kulturelle anliggender og indsendes til Statens Kunstfond, Østergade 24 B, 1100 København K., inden den 31. maj 1971.

Ansøgningen skal indeholde nærmere oplysninger om alder, uddannelse og hidtidlige virksomhed samt formålet med studieopholdet i Paris og dettes ønskede varighed.

CONION ferðaradio

Millumbylgja við Tórshavn-Radio. — FM bylgju umráði.

Við tasku og oyrarproppi. — Prisur: 228.00 kr.

RADIOBÚÐIN, Runavík, tlf. 7008

RADIO-EL Tórshavn, tlf. 1397